

De Bimd

Ledenblad IVN Laarbeek

jaargang 44 - 2021 nr. 3

Op de omslag: De jongste jeugdgroep van IVN Laarbeek op de uitkijktoren bij het Torrenven in Mariahout.
Foto : Wilma Martens, leiding jongste jeugdgroep woensdag

Over De Bimd en IVN Laarbeek

De Bimd is het verenigingsgebouw van IVN Laarbeek, aan de Beekseweg 3 in Aarle-Rixtel. Ook de prachtige natuur-tuin rondom dit gebouw en het ledenblad dragen deze naam. De officiële naam van IVN is Instituut voor natuur-educatie en duurzaamheid.

Vanuit het gebouw worden de meeste activiteiten georganiseerd. Na een crowdfundingactie in 2019 en de daarop volgende verbouwing zal het gebouw volledig rolstoel-vriendelijk worden. Als gevolg van de coronacrisis is deze renovatie helaas vertraagd.

IVN laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is, met natuuractiviteiten, cursussen, projecten, ledenwandelingen, lezingen enz.

Uitgebreide informatie over landelijk IVN vind je op de website: www.ivn.nl/

En voor IVN Laarbeek: www.ivn.nl/afdeling/laarbeek

Wil je lid worden van IVN Laarbeek? Meld je dan aan op deze site.

Achterzijde gebouw De Bimd op 26-8-2021

Colofon

Ledenblad De Bimd
Uitgave van IVN Laarbeek
September 2021 nr.3

 www.ivn.nl/afdeling/laarbeek
 www.facebook.com/IVNLaarbeek
 www.instagram.com/ivnlaarbeek/

Bestuur IVN Laarbeek:

Voorzitter: Ben Swinkels
voorzitter@ivnlaarbeek.nl
tel. 0499 422 017

Secretaris: Marleen Verboven
secretaris@ivnlaarbeek.nl
tel. 0492 381 165

Penningmeester: Marjolein Manusev
penningmeester@ivnlaarbeek.nl
bankrek. NL77 RABO 012 891 6907
tel. 06 38 788 722

Overige bestuursleden:
Annette Brand
Ben van Noordwijk
Klaas Althuizen

Redactie:
Anneke en Ton op den Buijs
redactie@ivnlaarbeek.nl

Drukkerij Grafic Image
Everbest 74, Beek en Donk

Kopij blad 44-4

Graag vóór 15 nov. 2021
e-mailen naar redactie@ivnlaarbeek.nl

Van de redactie

Dan denk je als redactie: 'Het is coronatijd en dus zijn er haast geen activiteiten. Bovendien is het sowieso komkommertijd. Dus we zullen niet veel kopij krijgen.' Niets is minder waar! Voor je ligt een verenigingsblad vol met verhalen en foto's van onze leden. Stuk voor stuk getuigen ze van betrokkenheid bij onze natuur.

Onze jeugd is voor de zomervakantie nog volop bezig geweest: een excursie naar een koeienboerderij, spelen in de natuur, prutten in het Torrenven, fotograferen, golfen en barbecueën. Er is daar bij de donderdaggroep wel behoefte aan meer begeleiding. Misschien iets voor jou?

We hebben ook een apart hoofdstuk met waarnemingen met prachtige foto's erbij en Cor heeft een uitgebreid verhaal over de energieboswachter, de zoekgebieden voor duurzame energie en de gevolgen voor de weidevogels.

De jaarvergadering is geweest en de medailles zijn uitgeleerd. Tot slot: wat heeft de bouwploeg hard gewerkt aan het gebouw om het grotendeels klaar te hebben voor Fête de la Nature. Een supergezellige dag met een heerlijke brunch. Bravo ook voor de evenementenwerkgroep.

Misschien wil je zelf ook eens een verhaal, eventueel met foto, insturen. De Bimd is immers van ons allemaal. Veel plezier met lezen.

Inhoud blad 44-3

3. Bestuurszaken
- 4 - 5 De staartmees
6. Waarnemingen: Vleermuis / Reeënbronst
7. Ransuil / Wesp spin
8. Mol / Moerassprinkhaan
9. Boomfeestdag / Cursus Paddenstoelen
- 10 -13 De jonge natuuronderzoekers
11. Puzzel
12. Jonge fotografen
13. Oproep: jeugdleiders gevraagd!
- 14 -15 Sofie's passie / Rivierkreeften
15. Zwaluwtellingen
16. Welke boom is dat?
17. Natuurlijk koken / Hard werken gebouw
- 18 -20 Energieboswachter en de wulp
21. Maandelijks wandeling in de natuurtuin
22. Nacht van de vleermuis
23. Fête de la Nature
24. Agenda

Beleef de natuur

Bestuurszaken

Het voorwoord is veranderd in bestuurszaken. Ieder bestuurslid schrijft op volgorde een stukje. Zo kon ieder zich ook profileren. Onder andere door vakantieperikelen ben ik toch weer eerder aan de beurt.

Jaarvergadering

Ook vanwege corona kon onze jaarvergadering niet in de zaal; daarom hebben we hem uitgesteld tot juni en dan buiten; dat was goed bevallen. Vooral ook omdat het zulk mooi weer was. Onze secretaris, Marleen, heeft een mooi overzicht gegeven van de voorbije activiteiten, overigens vanwege corona beperkt. En ze gaf een vooruitblik, hoopvol en met een goede gezondheid zonder corona.

Marjolein gaf een helder overzicht van de geldstromen, uitgaven en inkomsten met een voorzichtige begroting met een voorschot op de toekomst. De kascontrolecommissie was zeer tevreden en gaf nog wat aanbevelingen, waarvoor dank. Het restant van de renovatie baarde nog enige zorgen: geld tekort! Ben somde op welke subsidies aangevraagd waren, overigens zonder resultaat. Hij stelde

Omgevingsvisie Laarbeek

Enkele leden, vooral uit de beleidsgroep natuur, zijn bezig om een uitgebreide zienswijze op te stellen met betrekking tot de nieuwe visie buitengebied.

Educatie

De laatste tijd is in de bestuursvergadering een vast agendapunt geworden: Educatie. Na alle aandacht voor de renovatie werd het daar tijd voor; het is onze eigen kerntaak. In dit kader is Han Konings bereid gevonden om een jaartje als proef mee te draaien met het bestuur. Han is al betrokken bij de beleidsgroep natuur en bij het opstellen van de zienswijze. Hij woont weer in Laarbeek en ongetwijfeld zal geleidelijk zijn profiel wel duidelijk worden; hij is ieder geval een echte natuurliefhebber. Wij wensen hem alle succes.

Jubilarissen

Natuurlijk werden er weer speldjes uitgereikt voor 25- en 40-jarig lidmaatschap. Hierover meer elders in dit blad.

voor om te lenen uit eigen kas en het later terug te verdienen met verhuur van ons gebouw/zaal. Zijn voorstel werd unaniem aangenomen. Als er nog andere ideeën zijn, graag melden!

Extra bestuursvergadering

Op 21 juni hebben we een extra vergadering gehad over de prijzen van o.a. gebouw, gidsen, consumpties. Het bleek niet zo gemakkelijk om alles af te wegen; er waren diverse dilemma's: prijzen voor professionele organisaties, groene organisaties, eigen leden, scholen. We zijn er ten slotte uitgekomen en de prijzen staan op de website.

Minuut stilte en herinneringsboom

Ook werd stilgestaan bij de overleden leden. Natuurlijk willen we extra vermelden dat de natuurwerkgroep in aanwezigheid van familie en bestuur een herinneringsboom heeft geplant voor Nelly Strijbosch.

Vergaderdata bestuur:

8 sept 2021 — 6 okt 2021

10 nov. 2021 — 8 dec. 2021

Alle vergaderingen beginnen om 20.30 uur.

Mocht iemand een onderwerp willen inbrengen laat het dan tijdig weten aan één van de bestuursleden.

(zie colofon, pag. 2)

Ik heb wel eens gezegd:

de natuur overwint elke epidemie
en corona ook?

Ben Swinkels, voorzitter

De staartmees, het pingpongballetje met een staartje

Het Staartmeesje is een van de negen meesjes die in Nederland voorkomen. Ik zelf heb er acht op de foto kunnen zetten, alleen de matkop ontbreekt nog. De bekendste zijn: de pimpelmees, de koolmees, de kuifmees en de staartmees. Minder bekend zijn: de zwarte mees, de matkop, de glanskop en de buidelmees.

Ook het baardmannetje is lid van de mezenfamilie. In totaal zijn er op de hele wereld ongeveer negentig soorten mezen.

Van de bekendste meesjes wil ik het hebben over de staartmees, een zangvogeltje dat tot een eigen mezenfamilie behoort. Hij is ongeveer 15cm lang inclusief de 10cm lange staart. Daarom het pingpongballetje met een staartje. In Nederland zijn er 3 soorten, maar wereldwijd zijn er wel 8 soorten.

Sociaal vogeltje

De staartmees zie je veel in parken en tuinen en zijn dan doorgaans in groepen en heel sociaal onder elkaar, maar in het voorjaar bakenen ze hun territorium af en jagen alles weg wat geen staartmees is. Als ze een nestje hebben gemaakt legt het vrouwtje rond de 10 eitjes. Het nest is zo klein dat het broedende meesje zijn staart over de rug moet leggen,

Staatmeesjes zitten nooit lang stil zodat ze lastig op de foto te zetten zijn, maar wel prachtig om te zien en te horen zoals ze naar elkaar roepen. Als een lid van de groep achter blijft, dan wacht de rest tot deze er weer bij is. Ook zijn ze geen fan van de winter, als het koud is gaan ze lekker tegen elkaar zitten om warm te blijven. Partnerruil of paren met een ander is niet vreemd bij deze vogeltjes, maar dan zijn ze ook weer zo sociaal dat ze meehelpen met het grootbrengen van de jongen.

Witkopstaartmees en witkoppige staartmees

De meest voorkomende staartmees in Nederland is die op de meeste foto's. In 2010 is er in Nederland de uit Scandinavië overgekomen witkopstaartmees gesignaleerd. Deze staartmees heeft een geheel witte kop. Helaas heb ik hier geen foto van. Om het 'gemakkelijk' te maken, is er nu ook een witkoppige staartmees, deze heeft een witte kop met grijs aan de zijkanten van zijn kop. Daar heb ik wel een foto van. De foto's van de bekendste en de witkoppige, die ik hierbij heb gedaan, zijn allemaal door mij gemaakt.

Vogelfoto-kijkhut in natuurtuin de Bimd

Deze zijn afgelopen winter gemaakt vanuit de vogelfoto-kijkhut. Behalve de witkoppige, die foto komt uit Limburg. Deze hut, die ongeveer twee jaar geleden gemaakt is door leden van de fotowerkgroep Kieknou, waar ik ook enkele jaren lid van ben, staat op het terrein van IVN De Bimd.

Ik heb daar al verschillende soorten kunnen fotograferen maar deze groep staartmeesjes vond ik toch wel het mooiste om hier te laten zien.

En wie is 'ik' ? 'Ik' is Tony van Doore en die fotografeert al een hele tijd. Maar ongeveer een jaar of vijf geleden ben ik meestal vogels gaan fotograferen. Dat doe ik met een Nikon D750 en een Nikon 200-500 lens. Zo ben ik bij de fotowerkgroep Kieknou gekomen. Als je werk van mij wilt bekijken, dat kan op Facebook onder Tony van Doore of op Instagram onder tonyd_fotografie.

Tekst en foto's: Tony van Doore

Foto kijkhut: Ton op den Buijs

Waarnemingen

Enkele leden hebben ons allerlei leuke, bijzondere en ook interessante artikeltjes en foto's toegestuurd. Geweldig! We hebben ze verzameld onder de kop 'Waarnemingen'.

Vleermuis in de kelder

Op 17 juni zag ik een donkere vlek van ongeveer 5 cm op de bodem van een 60 cm hoge glazen vaas, maar ik had mijn bril niet op. Toen ik mijn bril had gehaald, zag ik dat de vlek op een vleermuis leek.

Gelukkig hebben we vleermuiskenner bij ons IVN, dus heb ik Ben van Noordwijk gebeld. Die kwam en constateerde dat er nog leven zat in het beestje. Ben nam de vleermuis mee naar huis, waar echtgenote Tonny zich over het beestje ontfermde.

Bij de vliegtest stortte de vleermuis van de tafel en bleek een gebroken vleugel te hebben. Dus zette Tonny de vleermuis in een grote plastic krat met een dekentje erbij.

Groot was de verbazing toen er een paar dagen later meer pootjes dan vier te zien waren. De vleermuis bleek een vrouwtje en ze had een jong gebaard.

Het accepteren van het jong ging niet vlekkeloos. Tonny moest moeder regelmatig weer op het jong leggen nadat ze het van zich af had geduwd. Maar het leek erop dat het jong toch genoeg te drinken kreeg, want na een week leefde het nog steeds.

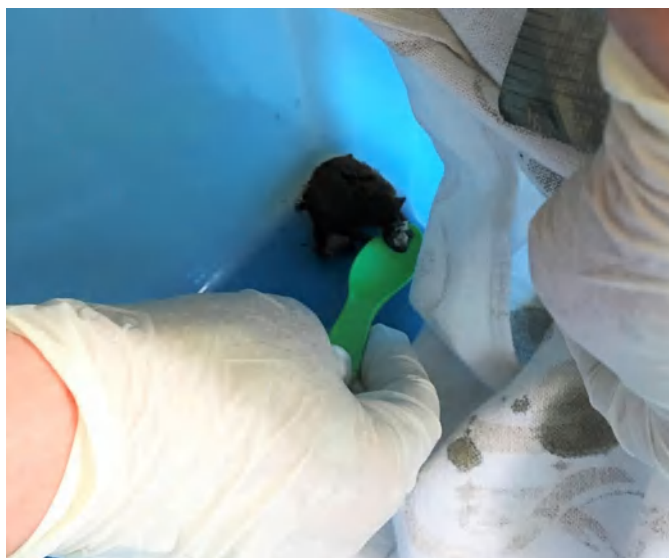
Tonny was er maar druk mee. Een paar keer per dag moest moeder worden gevoerd.

En dat betekende: levende maden van hun binnenwerk ontdoen, want de buitenkant is te hard. En daarna dit zachte voedsel op een lepel-

tje voor de bek van moeder de vleermuis houden. Die vond het blijkbaar lekker, want ze at er goed van.

Moeder en kind leken het dus goed te maken. Nu moest er een vleermuisenkolonie worden gevonden die ze wilde opvangen. Daarvoor wordt dan het dekentje uit het kratje gebruikt.

Dat ruikt naar moeder en kind en als dit dekentje in een vreemde vleermuisenkolonie wordt gelegd, wennen ze daar aan het luchtje.

De volgende stap is dan om moeder en kind in de nieuwe kolonie te plaatsen. Helaas, moeder ging plotseling dood. Tonny heeft nog even geprobeerd om het jong in leven te houden, maar dat bleek ook niet te lukken.

Annette Brand

De reeënbronst

De reeënbronst (paringstijd) vindt plaats in de periode van half juli tot en met half augustus. De geiten worden dan bronstig en scheiden geurstoffen af waardoor de bokken worden aangetrokken. De geiten maken in deze periode ook piepgeluiden waar de bok op afkomt.

Op zoek naar een bronstig vrouwtje kan het mannetje een blaffend geluid maken, een soort hondengeblaf. Als de bok een geit heeft gevonden gaat hij er met laaghangende kop urenlang achteraan. De geit kijkt hierbij af en toe om en vlucht daarna opnieuw gevolgd door de bok.

Voor de paring gaan ze in cirkels en achtvorm lopen. Heel vaak op dezelfde plek waardoor de zogenaamde 'heksenkringen' ontstaan. Daarna gaat de bok de geit beslaan. Dit duurt maar heel kort. De geit is 3 tot 4 dagen bronstig.

Ik had het geluk op een avond het drijven te kunnen volgen, gevolgd door het beslaan in de volgende vroege ochtend.

Judith van Schijndel

Na een tip dat er in een bosje een ransuil zou zitten ging ik aan het eind van de middag op zoek. Tot mijn verbazing zag ik op nog geen 6 meter een uiltje zitten, helemaal vrij op een boomstronk. Wauw!! Meteen foto's gemaakt en steeds iets dichterbij. Uiteindelijk stond ik op minder dan 3 meter van een ransuil. Meestal hield hij/zij de ogen dicht, maar voor de foto had ik ze graag open. Door het maken van een zacht geluidje gingen de ogen open en het resultaat is op bijgaande foto's te zien. Zo was ik als het ware met de uil aan het praten! Het bleek een juveniel te zijn en er waren er meer.

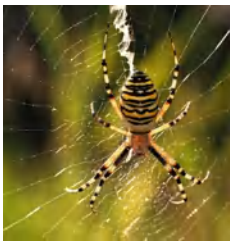

Een mooie gelegenheid om iets meer over de te vertellen over de ransuil. Hij is kleiner (ca. 35 cm.) dan de bosuil. Daarnaast heeft hij zeer kenmerkende oorpluimen evenals de oehoe, maar deze is bijna 2 keer zo groot. Deze pluimen zijn niet de echte oren!! Kenmerkend zijn ook de prachtige oranje gekleurde ogen. De naam ransuil komt vanuit het middeleeuwse woord rans dat muts betekent.

Het is min of meer een standvogel die broedt in verlaten nesten van voornamelijk kraaien en eksters. Hun leefgebied is een bosgebied in de nabijheid van open terreinen om met name muizen te vangen. Trouwens ook kleine rustende vogeltjes staan op het menu. Het is een schemer/nachtjager. Overdag wordt goed gecamoufleerd geslapen. Na de broedtijd (in de herfst en de winter) verzamelen ze zich soms tot groepen van wel enkele tientallen. Zulke "roestplekken" zijn ook de plaatsen waar jonge vogels hun partner vinden: een soort huwelijksmarkt dus.

Naast de bosuil is de ransuil de meest voorkomende uil, maar leeft veel meer verborgen. Door minder muizen en minder beschikbare nesten gaat het aantal sterk achteruit. Met name predatie door haviken schijnt een belangrijke factor te zijn. Er zijn nog zo'n 2500 broedparen in Nederland en dit is slechts 25% t.o.v. 1990 (SOVON). In onze omgeving komt de ransuil niet vaak voor (waarneming.nl en SOVON) en is een zien-waarneming redelijk bijzonder. Ik ben dan ook erg blij met deze voor mij geweldige waarneming en het kunnen maken van de mooie foto's om met jullie te delen.

De Wespspin of tijgerspin

Tijdens een wandeling over een zandpad met hoog gras en riet viel ons oog op een prachtige grote spin. De laatste keer dat ik zo'n spin gezien had was in een andere vochtige omgeving namelijk de Moorselen. Ik heb er mijn aantekenboekje bij gepakt om nog eens door te lezen wat ik over deze spin had genoteerd.

Algemeen

De wespspin of tijgerspin is een van de grootste spinnen in Europa.. De vrouwtjes worden ongeveer 15 mm lang, De mannetjes zijn dofbruin en veel kleiner (max. 5mm). De wespspin kan niet steken. Een beet is ongevaarlijk voor mensen. Vijanden laten hem met rust vanwege het wespachtige uiterlijk. Vanuit het Middellandse Zeegebied is de wespspin opgerukt naar het noorden door de klimaatverandering. Hij komt zelfs al voor op de Veluwe.

Voortplanting

Het mannetje kan hooguit 2x paren omdat bij het paren één van de twee genitaliën in het vrouwtje achterblijft. Dit verkleint de kans dat andere mannetjes zich succesvol voortplanten met dit vrouwtje. Daarom kiezen ze voor een maagdelijk vrouwtje, dat ze herkennen aan een specifiek feromoon. Het mannetje wordt vrijwel altijd na de bevruchting ingesponnen door het vrouwtje en later opgegeten. Hij dient het vrouwtje dus eveneens tot voeding, wat de ontwikkeling van zijn nageslacht ten goede komt.

Nageslacht

Ongeveer één maand na de paring worden de eitjes afgezet in een enorme gelige eicoon. Die worden door het vrouwtje bewaakt totdat ze sterft. Weer een maand later komen de spinnetjes uit, maar ze verlaten de cocon pas in maart van het volgende jaar.

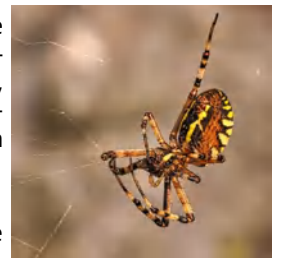
Ze verspreiden zich door 'ballooning': ze spinnen elk een lange draad die door warmte opstijgt en het spinnetje meeneemt.

Gedurende de winter kunnen de donker gestreepte eicoons worden aangetroffen. Ze vallen op, omdat ze zo groot zijn als een golfbal en meestal tussen grashalmen of struiken zijn opgehangen.

Web en voedsel

Het web is een wielweb. Het is te herkennen aan de twee extra zigzagmatjes, die straalsgewijs vanuit het centrum zijn aangebracht. Kenmerkend is dat de spin ondersteboven in zijn web hangt. Hij vangt daarin grotere insecten zoals sprinkhanen, libellen, kevers, hommels. Nadat de prooi ingesponnen is, krijgt die een dodelijke gifbeet.

Ria en Boudewijn van Liempd

De mol van Paul Colen

Na jaren hierover denken, oplossingen zoeken en kansen inschatten is het mij eindelijk gelukt. Je ziet deze foto's weinig omdat het super veel geduld vergt en ook geluk. De mol hoort heel goed en dat betekent dat ik maar één kans had, de klik van de camera is voldoende om hem weer in zijn gang te laten verdwijnen. Statief zo opgesteld dat, als hij op die plek boven kwam, het beeld klopte. Hij moest alleen met zijn kopje de goede kant in kijken. Ik heb me toen verdiept in de gedachtegang van de mol, eigenlijk mijn gedachtegang. Als hij van rechts komt, lijkt het mij waarschijnlijk dat de camera links van de molshoop moet staan, waarom zou hij terugkijken naar waar hij vandaan komt? Zo gezegd zo gedaan, resultaat 1 foto en nog gelukt ook. Ben er erg blij mee!

Moerassprinkhaan foto: M. Cox

Oproep voor vrijwilligers Boomfeestdag 2021

Beste IVN-leden en andere lezers van ons blad,

In maart 2020 kwam er helaas abrupt een einde aan onze activiteiten in het kader van de boomfeestdag.

De boomfeestdag van maart 2021 kon helemaal niet doorgaan en landelijk is toen besloten deze dag uit te stellen naar

10 november 2021.

Ook de gemeente Laarbeek gaat aansluiten bij deze boomfeestdag in november.

Wij, als IVN, gaan in de periode van 1 tot 19 november alle basisscholen in Laarbeek weer een programma aanbieden in en rondom ons gebouw De Bimd aan de Beekseweg 3 te Aarle-Rixtel. In grote lijnen gaat het dan om 1 ochtend per school. Van iedere school 1 (leer) groep. Meestal zijn dit rond de 20-25 leerlingen per ochtend.

Sommigen van u hebben zich in 2020 (of al eerder) opgegeven als mogelijke vrijwilliger voor enkele van deze ochtenden. We hopen dat we weer een beroep op u mogen doen.

Er zijn nu nog geen verdere details bekend, maar na de schoolvakanties (einde = 6 september) gaan we starten met het opstellen van het programma en de organisatie ervan.

Wat we wel al weten is dat we het, waarschijnlijk net als in 2020, over minimaal 10 ochtenden hebben. Die gaan we spreiden over 3 weken.

Gezien de herfstvakantie kunnen we pas beginnen vanaf 1 november. Dan zal het hele project dus tot ongeveer 19 november duren.

Natuurlijk geldt ook voor deze plannen dat ze zoveel aangepast zullen worden aan de dan geldende coronamaatregelen. Tussentijds kunnen dus nog wijzigingen plaatsvinden.

We hopen dat voldoende vrijwilligers zich opgeven.

Op maandag 1 november in de middag willen we de informatiemiddag voor de vrijwilligers houden met uitleg over alles wat we gaan doen. Het zou fijn zijn als we dan zoveel mogelijk vrijwilligers bereiken met de uitleg. Dus zet deze datum alvast in uw agenda.

Verder verwachten we nu nog niets van u. Verdere details, opgave-mogelijkheden enz. volgen nog in de tweede helft van september.

Met vriendelijke groeten en hopelijk tot november,

Antoinette van Bree en Wilma Martens

Organisatie boomfeestdag IVN Laarbeek

Cursus Paddenstoelen en Schimmels

IVN-Laarbeek gaat dit najaar een cursus organiseren over paddenstoelen en schimmels.

De cursus bestaat uit vier lesavonden op woensdagavond van 20.00 tot 22.00 uur en een excursie op een zaterdag.

De cursus zal gaan over verschillende facetten van de paddenstoelen, verschijningsvormen, soorten, indeling en hun relatie met de omgeving.

Maar daarnaast wordt er aandacht besteed aan korstmossen, schimmels en de mogelijkheden en toepassingen daarvan.

Aanmelding kan via ivn.nl/laarbeek

Vanwege de coronaregels kunnen er maar 16 mensen deelnemen aan de cursus. Bij meer aanmeldingen hantieren we een wachtlijst.

De kosten van de cursus bedragen voor IVN-leden €45,- en voor niet-leden €55,-

Als je lid wordt van IVN-Laarbeek geldt de ledenprijs.

Betaling vooraf via:

NL77 RABO 0128916907 t.n.v. IVN Laarbeek
onder vermelding van Cursus Paddenstoelen

De cursusdatums :

Les 1:	13 oktober
Les 2:	27 oktober
Excursie:	30 oktober
Les 3:	3 november
Les 4:	17 november

Judasoor

Beleef de natuur

De jonge natuuronderzoekers

Woensdag 19 mei, naar de boerderij

Dit keer gaan we op bezoek bij boer Bouw in Lieshout. Op deze boerderij krijgen we een rondleiding. Er zijn wel 100 koeien en ook een paar heel kleine kalfjes. De koeien komen net binnen uit de wei. Ze lopen zelf de stal in want het is gaan regenen en binnen krijgen ze meteen voer. Alle koeien steken hun kop door de ijzeren hekken, netjes naast elkaar en zo kunnen ze bij het voer. Wat een grote tong hebben ze. Er is een machine die het voer netjes naar de hekken toe opschuift zodat de boer dat niet zelf hoeft te doen.

Herkauwen

De koeien hebben ook een plaats in de stal waar ze lekker kunnen liggen. Ze gaan daar herkauwen. Het gras dat ze eten is anders te taai om te verteren. Je ziet dat ze steeds wat voer omhoog brengen door hun slokdarm naar hun mond en daarna zie je hun kaken op en neer gaan. Boer Bouw legt ons uit dat een koe 4 magen heeft.

Moeilijk om al die namen te onthouden hoor. Het zijn de pens, netmaag, boekmaag en de lebmaag. We mogen raden hoeveel water een koe per dag drinkt. Het is wel 100 liter! We mogen ook bij de machine kijken waar de koeien gemolken worden en krijgen uitleg hoe dat gaat. Helaas worden er nu geen koeien gemolken. Dan moeten we vanavond terug komen.

Zwaluwen

We zien later ook hoe het voer van de koeien gemengd wordt. Met een shovel wordt een grote schep ingekuilde snippers mais in een bak gedaan, er gaat krachtvoer bij, wat hooi en andere zaken en dat wordt gemengd. Dit mengsel krijgen de koeien te eten zodat ze alle voedingsstoffen krijgen die ze nodig hebben. Buiten de boerderij, aan de rand van het dak, maar ook binnen in de stal op de balken, hebben zwaluwen hun nest gemaakt. Er zijn huiszwaluwen en boerenzwaluwen. De boerenzwaluwen zie je overal binnen in de stal vliegen, op zoek naar insecten. De huiszwaluwen blijven buiten en hebben hun nesten onder het dak. Zo hebben we op één middag weer veel geleerd over de natuur en in dit geval over de natuur in en bij de boerderij.

Tekst Antoinette van Bree

Woensdag 9 juni, natuurspelen

Het is warm weer, dus heerlijk om buiten te zijn. Deze middag gaan we outdoor natuurspelen doen. Een aantal spellen zijn over ons terrein uitgezet en aangeduid met platen waarop staat wat er gedaan moet worden. Alle spellen worden gespeeld met natuurlijk materiaal. Zoals: honkballen met stok en dennenkegel - ring tekenen op de grond en een tweekant houdt een stok vast en probeert de ander uit de ring te trekken - jeu de boules met eikels en kastanjes - boom hangen - parcours hinkelen - zwaar stuk hout zo ver mogelijk werpen - dennenkegel tussen de knieën, elkaar de handen geven en proberen bij de ander de kegel te laten vallen - reigerhouding, wie kan het langs zo blijven staan - kimpel met natuurlijk materiaal. Variatie genoeg. Het is bijzonder dat je zonder allerlei attributen toch een sportactiviteit kunt houden, alleen met alles wat de natuur biedt. Na afloop stond een lekker koel glaasje limonade te wachten en de ouders.

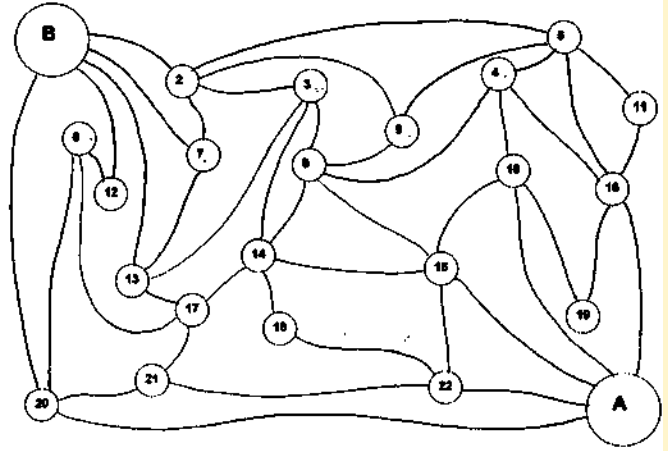
van IVN Laarbeek

Woensdag 14 juli, Torrenven

Oei... er is veel regen voorspeld. Men praat van code geel. Wat doen we? De weeronline app laat zien dat het van ongeveer 13.00 tot 15.00 uur droog is. We gokken het en laten de kinderen naar het Torrenven komen. Het is de laatste bijeenkomst van dit seizoen. Ze krijgen eerst een wandeling door het bos. Uitkomend bij het ven zien we veel jonge wilgenboompjes in het water staan. Die worden door de kinderen met veel enthousiasme verwijderd, om zo het ven open te houden. Het is een van de vele beheersmaatregelen. Da's dan mooi meegenomen. Antoinette heeft intussen alle waterspullen klaar gezet bij het ven. Daar hadden ze wel zin in. Gewapend met schepnet en emmertje gingen ze op zoek naar waterdiertjes. En... niet tevergeefs. Vele hondsvisjes werden gevangen. Maar ook larven van tuimelaars, libellen, salamanders, padden en zelfs een jonge kikker. Geen van de kinderen is in het water gevallen, alhoewel we dat wel even dachten toen de meiden hard begonnen te gillen. Een dode muis, opgevist uit het water, bracht dit tumult te weeg. Het zakje chips en het drinken bij de rust werden snel verorberd, want ze wilden weer gaan vangen. De tijd was veel te vlug voorbij. We namen afscheid van enkele leden die of doorstromen naar de oudere groep of die door andere bezigheden helaas moeten stoppen. Een mooie afsluiting van dit seizoen.

*Dank voor de vrijwillige inzet van
Cees - Bernadette - Henk - Wilma en Antoinette*

Puzzel 'De lastige boswandeling'

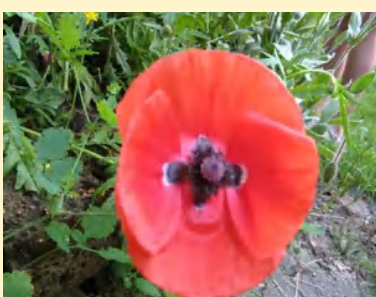
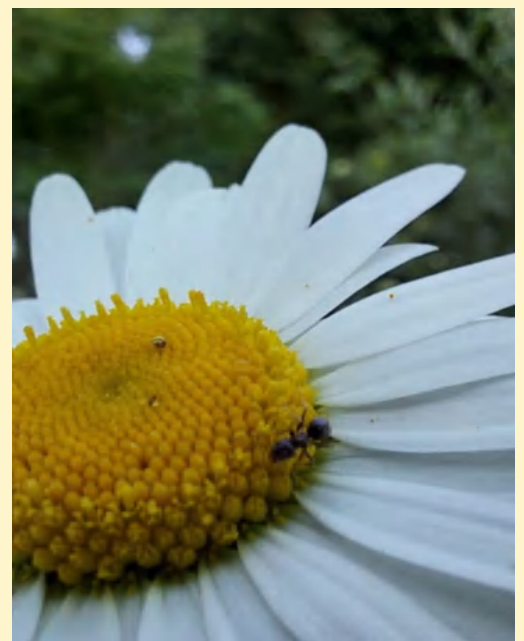
De natuurgidsen zetten een wandeling uit van A naar B, waarbij ze onderweg 21 interessante plekken willen bezoeken. Welke route moeten ze nemen, zodat ze overall langs komen en geen enkele plek twee keer bezoeken?

De jonge natuuronderzoekers

Jonge fotografen

De bijeenkomst van juni stond in het teken van fotograferen. Bert Lemmens kwam langs om een presentatie te geven over verschillende soorten fotocamera's en -technieken. Hij had ook een aantal camera's bij zich, waardoor de kinderen konden zien hoe de camera door de jaren heen steeds veranderd en verbeterd is. Het thema was natuurlijk natuurfotografie en Bert liet verschillende mooie voorbeelden van foto's zien. Na de presentatie mochten de kinderen zelf aan de slag met fotograferen. In groepje gingen ze op pad rondom de Bimd om bloemen, insecten, paddenstoelen en zelfs elkaar te fotograferen.

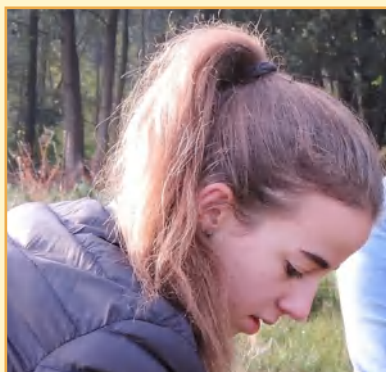
Onze jonge natuuronderzoekers aan de slag met fotografie in natuurtuin De Bimd. Linksonder: klaproos, slak en uitleg door Bert. Rechts van boven naar beneden: uitleg door Bert, bladerdak en margriet.

van IVN Laarbeek

Midgetgolven en barbecueën

In juli was het alweer tijd voor de laatste bijeenkomst van dit seizoen. Traditiegetrouw gingen we midgetgolven en barbecueën. De kinderen mochten in groepjes zelf de golfbanen maken, waarbij ze gebruik mochten maken van alles wat ze in de tuin van de Bimd tegenkwamen. Voorwaarde was natuurlijk wel dat er niets kapot werd gemaakt. Al snel kwamen er allerlei creatieve ideeën naar boven en ontstonden er 4 uitdagende golfbanen.

Na het golfen had iedereen honger. Gelukkig had Thijs ondertussen de barbecue aangeemaakt en kon er meteen gegeten worden. Als extraatje bij de barbecue had Jo eetbare bloemen gevuld met kruidenkaas meegenomen. De eerste hapjes werden twijfelachtig genomen, maar de bloemen vielen bij de meeste kinderen goed in smaak. Als toetje was er voor iedereen nog een beker met vers fruit en daarna was het alweer tijd om naar huis te gaan. Het was een mooie seizoensafsluiter!

Tekst en foto's
Jetske van den Berg

Dringende oproep!

Wij zijn nog op zoek naar nieuwe jeugdleiding voor de avondgroep. Elke tweede donderdag van de maand organiseren wij: Thijs, Casper, Jo en Jetske, een leuke en leerzame bijeenkomst voor onze jeugdleden. In verband met werk en studie kunnen wij echter niet altijd aanwezig zijn, waardoor we tijdens sommige bijeenkomsten een beetje krap in de leiding zitten.

Wij zouden daarom erg graag een of meerdere leiding erbij hebben, zodat we de kinderen kunnen blijven verwelkomen.

Het gaat hierbij om de jeugd van 9-13 jaar en de bijeenkomsten zijn van 18.30-20.30 uur (leiding is dan aanwezig van ca. 18.15-21.00 uur). Bent u of kent u iemand die ons graag zou willen helpen? Laat het ons weten! (jeugd@ivnlaarbeek.nl)

midgetgolf en barbecue

Sofie, passie voor de onderwaterwereld

Sofie draagt de natuur niet alleen een warm hart toe, ze heeft ook aantrekkingskracht op de natuur. Hier heeft een dagpauwoog haar vinger opgezocht om even te rusten. (foto M. Cox)

Hoi ik ben Sofie, ik ben 10 jaar oud en sinds vorig jaar help ik samen met mijn vader mee met de waterwerkgroep van IVN Laarbeek! Papa zag een oproep voor nieuwe leden op de website van IVN Helmond (wij wonen namelijk in Helmond en niet in Laarbeek). Na eerst een keertje zelf gegaan te zijn, leek papa het ook wel heel erg leuk voor mij om mee te doen. Ik ben namelijk altijd al gek geweest op de onderwaterwereld. Vissen en amfibieën zijn mijn lievelingsdieren! Ook thuis heb ik allerlei aquaria en vijvertjes waarin ik mijn onderwatervriendjes goed kan bekijken. Na de eerste keer mee met de waterwerkgroep wist ik meteen dat ik dit wilde blijven doen.

Laarzen en waadpakken

Als we op pad gaan met de waterwerkgroep gaan we met laarzen of waadpakken aan naar poelen en watertjes waar we flink gaan scheppen met grote netten. Er komen dan de vreemdste dieren boven water. Deze gaan we dan heel goed bekijken en dan proberen we te bepalen wat voor diertjes het zijn. We vinden dan bijvoorbeeld allerlei soorten kikkers, salamanders, kreeften, visjes, kevers, larven, etc.

Gestreepte Amerikaanse rivierkreeft

Pas had ik nog een hele bijzondere vangst. Ik had een kreeft gevangen waarvan we dachten dat het een Turkse rivierkreeft was. We hadden hier een foto van gemaakt en opgestuurd naar het EIS (kenniscentrum insecten). Die vertelde ons dat het niet om een Turkse rivierkreeft ging, maar om de gestreepte Amerikaanse rivierkreeft. Die is iets minder speciaal, maar toch super bijzonder want er zijn maar 3 geregistreerde waarnemingen van deze soort in Brabant. Ik was dus super trots!

Groetjes van Sofie van Neerven

Lijkt het jou ook leuk om mee op pad te gaan met de waterwerkgroep?

Iedereen is welkom, van jong tot oud. Kinderen die zonder ouders meegaan, moeten een zwemdiploma hebben. Je kunt je aanmelden bij Marcel Cox, coördinator van de waterwerkgroep. mail waterwerkgroep@ivnlaarbeek.nl
Ook als je gewoon zin hebt om een keer mee te gaan en te zien wat we doen en vangen, ben je natuurlijk van harte welkom! Je zult versteld staan hoe divers en bijzonder de onderwaterwereld van Laarbeek is.

Rivierkreeften in Laarbeek

een bijdrage van Marcel Cox

bron: Bram Koese, De Levende Natuur, juli 2021

Iedereen weet wel dat er in de zee of het zoute water kreeften leven. Maar dat er in onze sloten, beken, plassen en kanalen ook zoetwater- en rivierkreeften leven, dat is minder bekend. In Laarbeek leven, voor zover onze waterwerkgroep weet, zelfs 2 soorten rivierkreeften.

De Kreeftenpest

In Europa leeft tot begin 19e eeuw in beken en rivieren maar één rivierkreeft, de Europese rivierkreeft. Tegen de 19e eeuw wordt deze soort door vele lagen van de bevolking geconsumeerd. Aan het eind van de 19e eeuw treedt er plotseling grote sterfte op onder de rivierkreeften. Het gaat om een schimmelachtige infectie die de naam 'kreeftenpest' krijgt.

Alle rivierkreeften over de hele wereld zijn vatbaar voor de kreeftenpest, alleen de Amerikaanse rivierkreeft weet te overleven, dankzij een juiste en tijdige immunrespons.

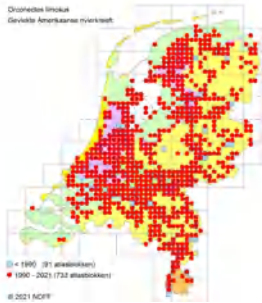

gevlekte Amerikaanse rivierkreeft (foto M. Cox)

Amerikaanse rivierkreeft

Inmiddels is de vraag naar rivierkreeften enorm groot. Dit leidt tot de beslissing om bij wijze van proef één soort uit Amerika te importeren. In 1890 worden 100 gevlekte Amerikaanse rivierkreeften afgeleverd bij een viskwekerij in Polen. Het blijkt geen goed alternatief voor de Europese kreeft omdat ze relatief klein zijn en moeilijk te vangen. In 1968 wordt het eerste individu opgemerkt in het riviertje de Jeker bij Maastricht. Momenteel is de soort wijdverspreid in Nederland.

Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft

De meest algemene soort is de gevlekte Amerikaanse rivierkreeft, ook in Laarbeek. De soort is afkomstig uit het noordoosten van de Verenigde Staten en Canadese Oostkust. Hij is niet groter dan 13 cm. In Nederland wordt de soort zelden groter dan 10 cm. Hij dankt de naam aan de wijnrode vlekken op het achterlichaam, die vaak schuilgaan achter een laag

vuil. De soort is vaak beter te herkennen aan de stekels op de wang. Kenmerkende eigenschap is dat hij zich bij onraad oprolt tot een 'bol'. Dit gebeurt door de poten in te trekken en de staart op te krullen. Dit in tegenstelling tot de meeste soorten die dreigen met de scharen. In Nederland is de soort voor het eerst herkend in 1972.

Gestreepte Amerikaanse rivierkreeft

Daarnaast komt in Laarbeek de gestreepte Amerikaanse rivierkreeft voor in het stroomgebied van de Donkervoortse loop. Dat is op zich best bijzonder, omdat deze soort landelijk niet zo algemeen verspreid is. Hij is afkomstig van de Amerikaanse oostkust. Ook hij wordt niet groter dan 13 cm.

gestreepte Amerikaanse Rivierkreeft bij de Donkervoortse loop (foto M. Cox)

De soort is verwant aan de rode Amerikaanse rivierkreeft, maar heeft smallere scharen met zwarte en witte knobbels in plaats van alleen maar rode. De staart is gewoonlijk voorzien van een donkere lengtestreep in het midden en twee lichte zijstrepen. De kreeften kunnen best fors worden voordat de typische kleurtekening doorbreekt. Vandaar ook dat we bij de kreeft die Sofie had gevangen, bijna de mist in gingen. De soort kan ook overleven in systemen die tijdelijk droogvallen. Dit doen ze door een hol te graven. Hier ontwikkelen zich ook de kwetsbare eieren, die het vrouwtje met zich meedraagt, evenals de jongen in de eerste levensfase. Ook is de soort regelmatig op het land te vinden, tijdens zwoele en regenachtige nachten. In Nederland wordt de soort sinds 2002 gevonden.

Zwaluwtellingen in Laarbeek

Gierzwaluwen

In juni werd bij de Michaëlkerk in Beek en Donk een gierzwaluwtelling gehouden. Dan worden niet het aantal gierzwaluwen, maar alleen de bewoonde nesten geteld. Vorig jaar waren 49 nesten bezet, Dit jaar waren het er 42.

Huiszwaluwen

Eind juli, begin augustus zijn alle bewoonde nesten van de diverse huiszwaluwkolonies geteld. Er waren nogal wat veranderingen. Oorzaken daarvoor zijn soms moeilijk te geven, maar bij enkele huizen was dat nieuw schilderwerk.

In 2020 telden we 149 bewoonde nesten, terwijl er dit jaar slechts 108 bewoond waren.

Tellers van de Vogelwerkgroep

Welke boom is dit?

door Koen Brand

Vederesdoorn (*Acer negundo*)

Ik wandelde laatst over de Bosscheweg in Aarle-Rixtel en zag in het gras voor de Artex een oude boom staan met een ruwe dikke stam waar flinke takken zijn afgezaagd. Het is een boom met een samengesteld blad. Op basis van de bladvorm zou het niet denken, maar het is een esdoorn. De meeste andere esdoorns hebben een handvormig blad. Dat geldt ook voor de esdoorn die ik in het vorige nummer van 'de Bimd' heb geschreven, de Spaanse aak of veldesdoorn.

Ik heb het nu over de Vederesdoorn (*Acer negundo*) die oorspronkelijk afkomstig is uit het noorden van de Verenigde Staten. De boom wordt ook wel Californische esdoorn genoemd.

Het grappige is dat je de vederesdoorn aan de Bosscheweg op een aantal plaatsen tegenkomt. In het grasveld bij de Artex, voor de deur van Mariëngaarde en in plantsoenen op de hoek van de Janssenstraat en het Onze Lieve Vrouweplein.

De boom heeft geveerde bladeren met drie tot vijf deelblaadjes. Deze boomsoort is tweehuizig. Je kunt dus mannelijke en vrouwelijke bomen tegenkomen. Van de vederesdoorns op de Bosscheweg is alleen de middelste boom in het plantsoen op de hoek van het Onze Lieve Vrouwenpleintje vrouwelijk. Alle andere bomen die je tegenkomt zijn mannelijk.

Maar hoe zie je nou of het om een mannelijke of een vrouwelijke vederesdoorn gaat?

Bij de mannelijke bomen kun je in maart / april de mannelijke bloeiwijze tegenkomen. In eerste instantie zie je rode bolletjes aan de takken zitten die daarna uitgroeien tot de hangende trossen die je op bijgaande fotootjes ziet. In de vrouwelijke bomen zie je vanaf juli de kenmerkende trossen gevleugelde zaden, waarbij de vleugels naar binnen staan.

Natuurlijk koken met Annette

Gevulde eierpannenkoek

Ingrediënten:

- een handvol toppen van de brandnetel
- halve ui
- 1 knoflook
- 2 eieren
- scheutje melk of water
- 1 eetlepel pijnboompitten
- 1 eetlepel roomkaas
- 1 eetlepel geraspte kaas
- zout, peper

Rooster wat pijnboompitten en zet ze weg
 Pluk een handvol toppen van de brandnetel.
 Giet er wat heet water overheen om de 'brand' eruit te halen en snij de brandnetel in kleine stukjes. Knijp al het vocht eruit.

Giet wat olie in een pannetje en bak daarin de gesnipperde ui, 2 min. Doe daarbij de gesnipperde knoflook. Laat nog 2 min meebakken en voeg dan de fijngesneden brandnetel toe.

Strooi er wat zout en peper over en laat het even gaar worden. Roer dan wat roomkaas erdoor en zet het weg.
 Doe de eieren met melk of water, zout en peper in een mengkom en mix alles door elkaar.
 Giet een scheutje olie in de koekenpan en giet de helft van de geklopte eieren in de pan.

Laat een zijde gaar worden en draai het geheel dan om. Smeer de helft van de brandnetelmix over de helft van de eierpannenkoek. Strooi daarover wat pijnboompitten en wat geraspte kaas.

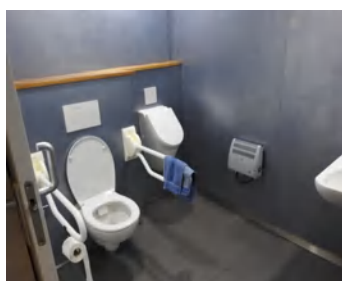
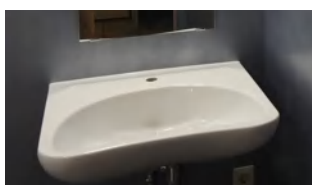
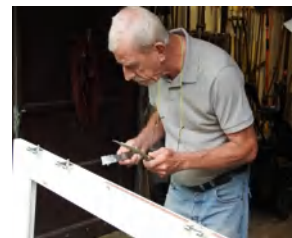
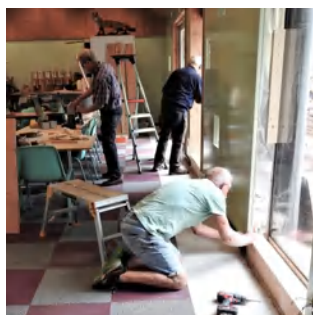

Klap de andere helft er overheen en laat het even bakken. Draai de eierpannenkoek nog even om zodat de andere helft weer goed warm wordt.

Smakelijk eten.

Werkzaamheden aan gebouw De Bimd

De afgelopen weken is er hard gewerkt door de bouwploeg. De werklieden wilden zoveel mogelijk klaar zijn voor de open dag bij Fête de la Nature op 4 september. De achterzijde is bijna klaar, op enkele afwerkpuntjes na. Zowel aan de buitenkant als aan de binnenzijde. Binnen is het houtwerk al geschilderd. De deuren zijn geplamuurd, geschilderd en afgehangen. Het invalidentoilet is ook al klaar; prachtig geworden! De bovenkant van het inbouwreservoir is inmiddels voorzien van een afdichting van hout. Intussen gaat de ploeg vol voor het uitbreiden en plaatsen van de nieuwe keuken en het inrichten van een kleine vergaderruimte. Hieronder een foto-impressie.

Cursus energieboswachter en de invloed van zonneweiden en windmolenparken op de natuur, met name de wulp

Zorgen over weidevogels

Het begon voor mij allemaal met de MooiLaarbeekKrant van 8 oktober 2020. Op de gemeentepagina werden twee ontwerpbesluitingen gepubliceerd. De eerste voor de aanleg van een zonneweide van 10 ha langs de waterberging en waterhouderij de Blauwe Poort, de tweede voor de aanleg van een zonneweide van 18 ha verderop in de uiterste noordoosthoek van Laarbeek, daar waar de Aa en de Snelle Loop bij elkaar komen. In eerste instantie werd ik vooral gealarmeerd door de zonneweide, die langs de Blauwe Poort is gepland. Ik was bang voor de gevolgen voor de broedvogels en trekvogels die sinds enige jaren in groten getale zich in de Blauwe Poort bevinden, en waar ik in de coronatijd flink van had genoten. In tweede instantie maakte ik mij zorgen over de weidevogels die nog elk jaar in deze omgeving broeden.

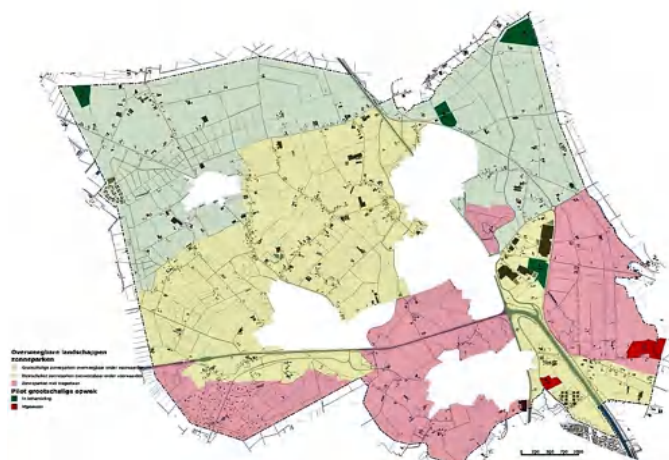
De zorgen over de weidevogels namen geleidelijk aan toe, toen ik de stukken bestudeerde. In de ruimtelijke onderbouwing van zonneweide de Blauwe Poort las ik dat vrijwillig weidevogelbeheer kan worden toegepast om er voor te zorgen dat zoveel mogelijk soorten zoals Kievit, wulp en scholekster zich in de zonneweide zullen vestigen. Dit was pure misleiding, want weidevogels hebben uitzicht nodig, en zullen nooit tussen zonnepanelen gaan zitten. De Kievit die in 2021 nog broedde in het gebied van de toekomstige zonneweide de Blauwe Poort, zal zeker volgend jaar niet meer terugkomen na aanleg van de zonneweide. Idem dito de wulp die broedde in het andere verderop gelegen toekomstige zonnepark aan de Snelle Loop. En voor de weidevogels die niet precies in het gebied van de toekomstige zonneparken, maar in de buurt hebben gebroed, is het de grote vraag, tot hoever de invloed van de zonneparken zal reiken.

Kruidenrijke mengsels

Het bestuur van het IVN koos ervoor geen zienswijze in te dienen, maar om door middel van samenwerking er het maximale voor de natuur uit te halen. Voor wat betreft de bescherming van de rijke vogelwereld van de waterberging en waterhouderij de Blauwe Poort werden mijn zorgen daarna wat weggenomen. In het overleg met de ontwikkelaar van het project Green Trust konden we onder andere voor elkaar krijgen dat de natuurvriendelijke oever tussen de waterberging en de zonneweide twee keer zo breed zou worden en dat er in die zone struweel van wilg, els, es en meidoorn zou komen. Ook zou de bodem van het toekomstige zonnepark niet bemest worden en worden verschaald. Er zullen kruidenrijke mengsels worden ingezaaid die passen bij het bodemtype en het natte karakter. Kortom, misschien zou het geheel wel eens natuurvriendelijker kunnen worden dan het landbouwland dat er nu ligt.

Tekst Cor Peters

Cursus energieboswachter

In februari maakte Bert Lemmens mij attent op de cursus Energieboswachter, die door de Brabantse Milieufederatie zou worden georganiseerd. Bert maakte mij enthousiast hiervoor, en samen met Adrienne Hurkx en Bert zelf schreven we ons in. In vier maanden tijd word je opgeleid tot burgerexpert voor natuurinclusieve zon- en windparken. Onder leiding van deskundigen van de BMF en deskundige gast sprekers kregen we de tools en informatie die nodig zijn om zon- en windprojecten te beoordelen op hun effecten voor landschap, natuur en biodiversiteit. Er werden in totaal vijf digitale bijeenkomsten gehouden. Elk van de cursisten koos een dier of groep dieren uit en onderzocht wat het effect van zon of wind als energievorm is op dat dier of dieren. Dit moest elke cursist dan samenvatten in een kennisblad. Bert had als onderwerp de das en zonneweiden, Adrienne de das en windenergie.

De bedoeling was te beschrijven onder welke voorwaarden de dieren die je onderzocht zouden kunnen leven in een zonneweide of windmolenparken. Veel cursisten waren hierover tamelijk optimistisch, alleen ik viel nogal uit de toon, want ik had de wulp uitgekozen als te onderzoeken dier, en kwam tot de conclusie dat een zonneweide geen enkel perspectief biedt voor de wulp.

Panoramische foto van de Blauwe Poort

Vervolg van pagina 17

In veel elders aangelegde zonneparken zijn broedgevallen geweest van allerlei vogels, ook van zeldzame, zoals de ringmus, de gele kwikstaart en de patrijs. Vandaar ook de wat optimistische toon en de mogelijkheden die veel cursisten onder bepaalde voorwaarden zagen. Echter, er zijn ook soorten, die geen enkele mogelijkheid hebben in een zonnepark. Laat dat nou net de soorten zijn, die in het huidige agrarische land al zwaar onder druk staan.

Nergens in Europa is de aanwezigheid van weidevogels in zonneparken aangetoond. De kans bestaat zelfs dat de weidevogels tot zonnepanelen een vergelijkbare afstand aanhouden als tot opgaande beplanting en bebouwing, waardoor het negatieve effect nog veel groter is. Ik heb de vraag ook aan Vogelbescherming voorgelegd. Die vindt dat zonneweiden niet in de beste weidevogelgebieden moeten komen te liggen.

Wulp heeft geen baat bij weidevogelkerngebieden

De kerngebieden met actuele en potentieel goede kansen voor weidevogels liggen volgens hen vooral in de veenweidegebieden van Friesland, Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht. Die gebieden moeten worden ontzien. Echter, de focus op de weidevogelkerngebieden moge misschien resultaat opleveren voor de Kievit en de grutto, voor een andere weidevogel is dit veel twijfelachtiger. Uit het dubbeldikke themanummer van Limosa over de wulp, dat onlangs verscheen, blijkt duidelijk dat de wulp door de afwijkende verspreiding en het broeden in lage dichtheden in tegenstelling tot de Kievit en de grutto geen baat heeft bij de aangewezen weidevogelkerngebieden. De wulp komt namelijk zeer verspreid op het open boerenland voor. Eigenlijk zijn alle regio's waar nog veel wulpen broeden – Oost- en Midden-Overijssel, Brabant, Zuid-Drenthe, Gelderland ten oosten van de IJssel en de Waddeneilanden – belangrijk voor deze soort, aldus dit themanummer. De wulp is niet te redden met de focus op de weidevogelkerngebieden, de Kievit en de grutto misschien wel, is de conclusie.

Zoekgebied Mariahout

Geen perspectief voor de wulp

Noorden van Mariahoutse bossen zoekgebied

Gelukkig heeft de gemeente Laarbeek dit inmiddels ook begrepen en is Leek, het noordoosten van de gemeente, inmiddels geen zoekgebied meer voor zonneparken. Er komen twee zonneparken te liggen en er zullen hierdoor enkele broedgevallen van de Kievit en de wulp verdwijnen. Op 'n totaal van ongeveer 10 broedgevallen van de wulp in Laarbeek is dit toch nog behoorlijk veel. Hopelijk blijven de gevolgen beperkt in het andere zoekgebied van Laarbeek, dat wel overeind is gebleven in de zoektocht naar windmolens en zonneparken, namelijk het gebied ten noorden van de Mariahoutse bossen. Hier liggen de meeste open landschappen van heel de gemeente Laarbeek.

Ik was onlangs in de buurt van de prehistorische grafheuvel, die in de Middeleeuwen als enige boven de heivlakte uitstak, en waarnaar in de Middeleeuwen in de toenmalige kale heide, aan het einde van de Schaapsdijk, de gemeentegrenzen van Lieshout, Erp en Veghel werden getrokken, waardoor de grens hier nog altijd een knik maakt.

Tegenwoordig is deze grafheuvel bedekt door bomen en zie je hem niet zo goed meer. Maar ik hoorde hier vanuit de grote open grasvlakte in de verte wel meteen de vérdragende roep van de wulp. Ineens besepte ik, dat de wulp er ook hier dreigt aan te gaan, want hij zit daar midden in het enige overgebleven zoekgebied voor grootschalige energie in Laarbeek.

Het lijkt me in dit verband raadzaam dat de overheid hier een meer sturende rol pakt. Heel het gebied ten noorden van de Mariahoutse bossen is zoekgebied. De gemeente Laarbeek heeft op de informatieavond te kennen gegeven dat zij wacht op initiatieven van landeigenaren. Als die niks doen, gebeurt er niks. Maar of het nou de biologische boer is die initiatief neemt voor zonnepanelen, of de boer die zijn gras om de vier weken maait en zo intensief boert dat er geen ruimte is voor ander leven, maakt voor duurzaamheid een heel groot verschil.

Vervolg van pagina 18

Wulp paste broedgebied aan

Ook kan er dan niet gestuurd worden op eventueel behoud van weidevogels. Bij de ene boer is veel meer te winnen dan bij de andere boer wat betreft duurzaamheid. Bij de wulp is dan nog de kanttekening te maken, dat deze tamelijk goed tegen matig intensieve landbouw kan. Maar als er om de vier weken gemaaid wordt, legt ook hij het loodje. Maar dat zal hij ook doen, als hij door de aanleg van zonnepanelen geen uitzicht meer heeft. Ook al wordt er voor het overige mogelijk in een zonnepark wel vooruitgang geboekt met biodiversiteit.

Het uitsterven van de wulp in de provincie Noord-Brabant is al in de jaren '60 voorspeld. Zijn oorspronkelijke broedgebied was de hei, maar ten tijde van de ontginning van de Peel paste hij zich aan en bleef broeden op de hei, die tot landbouwgrond werd ontgonnen. Soms werd zijn langgerekte roep, die zo doordringend klonk op de eenzame vlakte, overstemd door het geluid van tractoren en machines, maar hij bleef terugkomen, jaar in, jaar uit, tot op de dag van vandaag, op dezelfde plek, waar ie vroeger al zat, toen het nog heidegrond was.

Is er in Brabant nog plaats voor een vogel die afhankelijk is van de uitgestrekte vlakte?

Kowlder en peeltuuter

In het dialect van mijn geboorteplaats Venhorst bij Boekel werd hij kowlder genoemd. Hopelijk zal de wulp niet hetzelfde lot treffen als die andere Peelvogel, in dialect de peeltuuter, in het Nederlands goudplevier. Die broedde vroeger op de brandhei ver van de bewoonde wereld, waar bijna niemand kwam. Dat wil zeggen heide die door de schaapherders werd aangestookt om vers, jong spruitsel in plaats van harde, houtige stengels voor de schapen te verkrijgen. In 1917 kwam de goudplevier nog veel in de Peel voor. In 1935 was ie praktisch verdwenen als gevolg van de landbouwontginningen.

Frans van Baar probeerde de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten tot actie aan te zetten, maar dit mislukte. Hij had contacten met Jac. P. Thijsse, maar al ruim vóór het overlijden van Thijsse was de goudplevier uit de Peel (en daarmee uit heel Nederland) als broedvogel verdwenen. Intussen is de goudplevier zo onbekend geworden, dat men in Venhorst denkt dat de carnavalsclub de Peeltuuters naar de vogel de wulp is genoemd. Dit was echter de als broedvogel uitgestorven goudplevier. Moge de wulp dit lot bespaard blijven, nu er een andere grootschalige ruimtelijke ontwikkeling is, die ten koste van een vogelsoort kan gaan. Of is er in Brabant geen plek meer voor een vogel die afhankelijk is van de grote uitgestrekte vlakte?

De jubilarissen van IVN Laarbeek: 25 of 40 jaar lid

Rini Daniëls

Adrie Beekmans

Sylvia van Gisteren

Annie Verhoeven

Bert Staal

Giel Biemans

André Gevers

Tijdens de jaarvergadering op 13 juni 2021 werden bovenstaande personen geëerd met een medaille van IVN. Proficiat allen!

Lezingen

Op donderdag 16 september starten we weer met onze lezingenreeks na de zomerstop. De komende maanden zullen het nog steeds zoomlezingen zijn vanwege de 1,5 meter-bepanking maar we hopen in het nieuwe jaar weer gebruik te mogen maken van ons eigen vernieuwde clubgebouw.

Deze keer hebben we Toon Gevers uit Nueneu bereid gevonden om ons iets te laten zien over natuurwonderjes die zich afspelen in zijn eigen rupsen- en insectenkastje.

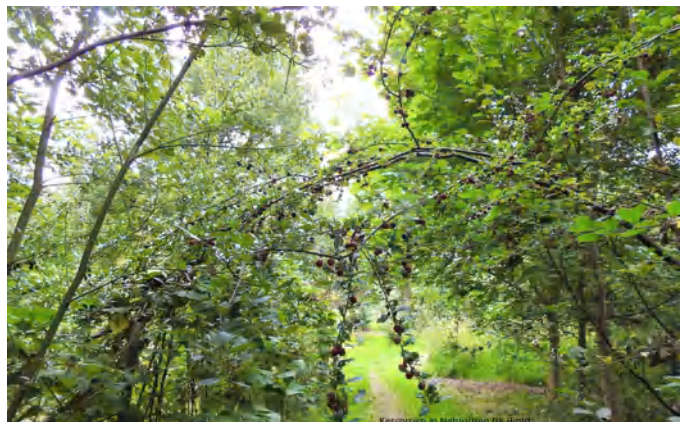
In het rupsenkastje gaat het over vlinder – ei – rups – pop van verschillende vlindersoorten en in het insectenkastje over hoe verschillende bijen- en wespesoorten zich voortplanten. Die gebeurtenissen zijn allemaal door hemzelf vastgelegd op foto- en filmcamera. De kastjes zijn ook door hemzelf gemaakt.

De lezingen van oktober en november staan nog niet helemaal vast. Zodra daarover meer bekend is, zal de werkgroep dat laten weten.

Plus supermarkt van Balkom

Organiseert onder de titel 'Geef jouw club een steuntje in de rug' een spaaractie met sponsorpunten voor jouw eigen vereniging. De actie is begonnen op zondag 5 september en loopt tot zaterdag 13 november.

Bij elke 10 euro aan boodschappen ontvang je een sponsorpunt. Ook kun je sparen via geselecteerde actieproducten. Op plus.nl/sponsorpunten lees je meer. In de winkel van Plus van Balkom en in ons eigen gebouw De Bimd liggen folders met uitgebreide uitleg.

Eerste maandelijks wandeling in de Bimd succes

Op initiatief van Gerrit Post gaan we voortaan iedere laatste zondag van de maand een wandeling doen in onze eigen natuurtuin De Bimd. Zondag 25 juli om half 9 staat Gerrit klaar om de wandelaars te ontvangen. Wel even spannend zo'n eerste wandeling na het laten vieren van de coronamaatregelen en een heel nieuw concept. Wat kunnen we verwachten?

We hoeven niet lang te wachten de eerste wandelaars melden zich en al vlug hebben we een groep van 13 vroege vogels bij elkaar. Niet slecht voor de eerste keer.

We lopen via het blotevoetenpad en de vlindertuin door het oude Essenbosje langs de insectenmuur en kijken naar de diverse bomen die er zijn geplant. Er zijn namelijk enkele mensen bij die een boom hebben geadopteerd tijdens de crowdfunding. Die kunnen ze nu met eigen ogen zien.

Dan passeren we verschillende fruitbomen van vooral oude rassen, zoals de sterappel, diverse kersenrassen, perziken zoals de Mercetons, peren en pruimen. Ook zien we volop struiken met bessen, zwarte, rode witte, en de blauwe bosbes, frambozen en de Japanse wijnbes. Ze zijn allemaal te vinden in het voedselbos dat niet alleen is aangeplant voor dieren; iedereen die erlangs komt, mag ervan snoepen.

Verder door het oude gekapte populierenbos waar nu heel veel inheemse bomen staan die voor een groot gedeelte ook weer geadopteerd zijn. Er wordt bij heel veel bomen even stil gestaan, want er valt vaak wel iets over te vertellen. Ook komen er veel vragen waar Gerrit wel een antwoord op heeft. Terug langs de bijen, de varenwand en de oude insectenmuur, waar ook veel te vragen en te vertellen is.

We gaan naar de dikste populier met een omtrek van 4,5 meter en van daar naar de weilandjes langs het Tiny Forest en de poel naar de weilandjes. Die worden verschaald, want daar zijn akkerranden ingezaaid met planten voor de insecten en vlinders. De tijd vliegt. Gerrit had 1,5 uur gepland maar het werden er ruim 2. Iedereen heeft genoten.

Bij aankomst op het terras was er koffie of thee. We vragen een kleine vergoeding voor de koffie en iedereen is vrij om een vrijwillige bijdrage te geven. Voor deze eerste laatste-zondag-van-de-maand-wandeling zijn we bijzonder tevreden. We gaan dit zeker herhalen. Iedereen die een boom geadopteerd heeft kan gerust meelopen om te kijken hoe het gaat met zijn of haar boom.

Natuurlijk is iedereen welkom!

September is oogstmaand, misschien kunnen we dan wat meer van de appels, peren en perziken genieten en ook wel proeven. In oktober is het paddenstoelentijd, we kunnen dan de relatie met bomen en schimmels eens gaan ontdekken. Zo heeft elk jaargetijde wel wat bijzonders en bomen vertellen iedere maand iets anders.

Gerrit en Dieny

Inmiddels is de tweede wandeling geweest op zondag 29 augustus. Helaas waren we nu maar z'n drietjes; desalniettemin hebben we genoten en een boel bijgeleerd.

**De volgende maandelijks wandeling is op:
zondag 26 september om 8.30 uur**

Ton

Pimpernoot, ook wel klootzakkenboom genoemd

Nacht van de Vleermuis

Maar liefst meer dan dertig belangstellenden zijn naar de Nacht van de Vleermuis gekomen die IVN Laarbeek als enige organisatie in de regio organiseerde. Volwassenen en kinderen bekijken de folders, de filmpjes, luisteren naar de leerzame intro van Tonnie van Noordwijk. Zij verzorgt met haar echtgenoot Ben de opvang van vleermuizen in Laarbeek. Vervolgens gaan de deelnemers in drie groepen met een gids op stap, op zoek naar het kleine vliegende zoogdiertje met dat magnifieke radarsysteem.

Wel duizend insecten per nacht

De vleermuis is heel belangrijk voor de ecologie, vertelt Tonnie. Hij vangt per nacht wel duizend insecten, ongeveer een derde van hun gewicht. Met een voorbeeld legt Tonnie het belang van de vleermuis uit. "Kijk nu bijvoorbeeld dit seizoen. Er is veel regen gevallen. Regenwater blijft staan in dakgoten, emmers, bakken en noem maar op. Muggen leggen daar eitjes in. Dat worden larfjes en weer muggen. In zo'n seizoen heb je dus kans op veel muggen. Heerlijk voor de vleermuis, vervelend voor de mensen. Maar mensen zijn ook niet voor de poes. Die hebben allerlei middeltjes om de mug te doden. Slecht voor het milieu weliswaar. Maar we spuiten er op los. In de landbouw en in de tuin. Slecht voor de vleermuis. Hij is het natuurlijke verdelgingsmiddel voor de mug."

Sociale dieren

Het is best moeilijk om een vleermuis te lokaliseren. In de zomer vinden ze schuilplaatsen in bijvoorbeeld oude boomholletjes en onder dakpannen. In de winter zoeken ze een koele plek om te overwinteren. In de kraamtijd hebben ze een vaste stek nodig, die warm is voor de jonkies. Het zijn sociale dieren. Ze leven in groepen. Ze vliegen ook kilometers ver, van hun broedplaats naar de gebieden waar ze insecten vangen.

Tonnie benadrukt nog eens dat de inheemse soorten van Nederland en Europa niets van doen hebben met corona.

Op pad met de batdetector

Dan is het tijd om op pad te gaan. Er worden drie groepen gevormd. Elk met een vleermuisdeskundige als gids. Wij lopen met Hans Schrader.

Omdat vleermuizen een geluid maken met een toonhoogte van zo'n 46.000 hertz, kunnen wij mensen ze niet horen. Maar daar hebben we een apparaatje voor bedacht: de vleermuisdetector ofwel batdetector. Die zet het ultrasone geluid om in een hoorbaar geluidje. De kinderen genieten van deze spannende wandeling in de schemering. De meegenomen detectortjes gaan om de haverklap ratelen bij clubgebouw De Bimd. En dan is het goed kijken! De vleermuisjes vliegen vlak boven onze hoofden.

Niet moeders mooiste

Tonnie gaat verder: "Vleermuizen zien er niet uit als moeders mooiste. En ja, ik begrijp ook dat iemand geen vleermuis in zijn slaapkamer of keuken wil hebben. Dat je dat eng vindt. Maar eigenlijk is het niet nodig. Zijn ze binnen gevlogen, maak dan maar een raam of deur open. Door hun echolocatie kunnen ze de weg naar buiten heel goed vinden. Heb je overlast, bel dan de gemeente. Die weet de weg naar ons weer te vinden. We komen graag om te helpen met een oplossing."

Watervleermuis

We lopen richting kanaal om de watervleermuis te spotten. Die is erg schuw en laat zich niet makkelijk zien. We hebben dat geluk dan ook niet. Wel zien we vele spinnen in hun web tussen de spijlen van de brug. Wat een bijzonder gezicht, zo'n lopend spinnetje in zijn web, terwijl de draad uit zijn lijfje komt. Een zaklampje erop maakt het nog mooier. Het is al bijna kwart voor tien en donker als we weer bij de Bimd komen. Een mooie avond, met dank aan Hans en Jo en Tonnie en Ben van Noordwijk.

De internationale nacht van de vleermuis in het laatste weekend van augustus is een initiatief van Eurobats, de Europese organisatie voor de bescherming van vleermuizen.

Fête de la Nature 4 september

Zomerslingers, bloemen en appelflapjes

'Dit wordt een mooie zomerslinger', zegt Ria Nooijen, terwijl ze bezig is om met allerlei plantjes, blaadjes, bessen en vruchten een lange slinger te maken. Het kraampje maakt deel uit van de Open Dag bij gebouw De Bimd. Dat heeft een complete metamorfose ondergaan.

Tonnie van Noordwijk maakt vaasjes met bloemen voor op de tafeltjes. Ondertussen drinken de bezoekers koffie of thee met een heerlijk appelflapje erbij. In de middag worden ook andere drankjes verstrekt.

Fototentoonstelling KiekNou

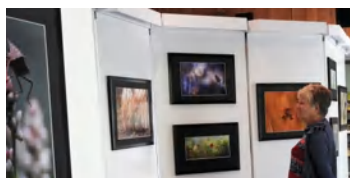
Binnen is er een fototentoonstelling van KiekNou. Aan de door onze fotowerkgroep zelfgemaakte wanden, met verlichting, hangen de meest bijzondere foto's, gemaakt door de leden. Allemaal natuurfoto's met planten, bomen, vogels en andere dieren. Heel bijzonder is de foto van de twee bijeneters.

Anne en Marjand van den Heuvel staan enkele foto's te bewonderen.

Fête de la Nature 5 september

Vandaag is er een wandeling door de natuurtuin. Die begint al om half 9. Het is geweldig mooi weer. Een grote groep van zo'n 30 mensen waagt zich aan de tocht door 'ons oerwoud'. Om kwart over 10 zijn de wandelaars terug bij het gebouw. Daar heeft de keukenploeg al veel voorbereid. Gebak, koffie en thee staan klaar. Het grasveld en het terras zijn gezellig ingericht. Even pauze, met een praatje door de voorzitter. Daarna de brunch. Met 2 soorten soep en prachtig belegde broodjes en croissantjes. Vurrukkulluk! Iedereen zit op zijn plaats, Leden van de evenementenwerkgroep brengen koffie, thee, soep en broodjes rond. Zij zijn ware kelners. Er wordt serieus gepraat, maar ook lekker gekletst, gelachen en volop gesmuld. Wat een heerlijke ochtend. Voor herhaling vatbaar!

Fête de la Nature

De oplossing van de prijspuzzel in blad 44-2 luidt:

Eva en Ginny zijn de beste.

De winnaar van de VVV-bon is Suzanne van de Vossenber

Oplissing Puzzel pag. 11

A 15-10-19-16-11-5-4-8-9-2-7-13-17-14-18-22-21-20-6-12 B

Wandelen met IVN Laarbeek

Publiekswandeling Natuurtuin zo. 26 september

Tijd: 8.30-10.00 uur
Waar: Natuurtuin De Bimd
Gids: Gerrit Post
Startpunt: gebouw De Bimd, Beekseweg 3, Aarle-Rixtel

Paddenstoelenwandeling: zo. 10 oktober

Tijd: 10.00-12.00 uur
Waar: Warande
Gidsen: Antoinette van Bree en Dieny van den Heuvel
Startpunt: tegenover Paviljoen de Warande bij de Bijenhal
Ingang Aarle-Rixtelweg

Publiekswandeling Natuurtuin zo. 31 oktober

Tijd: 8.30-10.00 uur
Waar: Natuurtuin De Bimd
Gids: Gerrit Post
Startpunt: gebouw De Bimd, Beekseweg 3, Aarle-Rixtel

Doorstapwandeling op Croy: zo. 14 november

Tijd: 10.00-12.00 uur
Waar: Croy
Gidsen: Ria Nooijen, Koen Brand, Giel Biemans
Startpunt: Croyse Hoeve, Croylaan 9, Aarle-Rixtel

Publiekswandeling Natuurtuin zo. 28 november

Tijd: 8.30-10.00 uur
Waar: Natuurtuin De Bimd
Gids: Gerrit Post
Startpunt: gebouw De Bimd, Beekseweg 3, Aarle-Rixtel

Stiphoutse bossen zo. 19 december

Tijd: 10.00-12.00 uur
Waar: Witven, Stiphoutse bossen
Gids: Frank van Bakel
Startpunt: Parkeerterrein bij Witven, Gerwenseweg
van Stiphout richting Gerwen

Agenda

Lezing via Zoom

Natuurwondertjes do. 16 september

Tijd: 20.00 uur. Inloggen kan vanaf 19.45
Wie: Toon Gevers uit Nuenen

Iedereen kan aan deze avond meedoen door zich aan te melden via onderstaande website zolang het maximum van 100 aanmeldingen niet is bereikt. U kunt zich voor deze interessante lezing opgeven via de website: www.ivn.nl/afdeling/laarbeek/activiteiten/lezing-natuurwondertjes

Nacht van de Nacht, za. 30 oktober

Tijd: 19.00 uur gebouw De Bimd
Start: gebouw De Bimd, Beekseweg 3, Aarle-Rixtel

Na de bijeenkomst gaan we om ongeveer half 8 een stukje lopen. We kunnen dan de overgang van licht naar donker ervaren. Er is een korte route voor ouders met kinderen met enkele verrassingen onderweg en een iets langere route voor volwassenen. Na afloop een drankje bij een vuurtje.

Natuurwerkdag vr. 5 en za. 6 november

Tijd: 9.00 - 15.00 uur in onze Natuurtuin De Bimd
Leiding: Gerrit Post

Natuurwerkdag is een initiatief van LandschappenNL. Voorlopig gaan we ervan uit dat de Natuurwerkdag dit jaar doorgaat. Door LandschappenNL is een nieuwe en frissere website gemaakt: www.natuurwerkdag.nl

We gaan werken in onze eigen natuurtuin. Gerrit zal de taken verdelen.

Werkzaamheden: Elzenopslag verwijderen - Fruitbomen snoeien (ervaring gewenst maar niet noodzakelijk, Gerrit geeft werkinstructies) - Knotten van diverse knobomen

Kerstmarkt za. 20 november,

Tijd: 15.00—20.00 uur

Om geld te genereren voor de verbouwing van de Bimd (keuken) organiseert de evenementenwerkgroep zaterdag 20 november een kerstmarkt, van 15 tot 20 u.

In een feeëriek sfeer, verdeeld over het IVN terrein, staan kraampjes met diverse zaken om alvast in de kerststemming te komen.

Weet je of ben je iemand die een kraam wil huren die past in het thema kerst, duurzaam en natuur, neem dan contact op met evenementenwerkgroep@ivnlaarbeek.nl

Kasteel Croy, foto: Frans van den Heuvel